

Naročnina

maša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. pošne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15%, dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

III. LETO

Murska Sobota, 4. novembra 1934.

ŠTEV. 45

Kdo?

Vsej naši širši javnosti je pred očmi strašna marseillska tragedija in vsak izmed nas mrzlično prebira dnevnike, ki poročajo o izsleditvi krivcev. Delo francoske oblasti, ki zasleduje krivce, je silno važno, ne samo za nas, Jugoslovane, ampak je tudi vprašanje odnošajev dveh kraljevin, naše in sosedne. Ravno marseillska tragedija pa počasi, a vedno jasneje osvetljuje te odnose tako, da je že javno mišljenje v Jugoslaviji in v ostali Evropi pod dojmom, da v tem, kar se je zgodilo, ni naša sosedna brez odgovornosti. Marseillski zločin ima mednarodno politično ozadje. Ta zločin ni delo enega človeka in ne delo ene skupine ljudi. Za atentatorjem Georgijevem, za njegovimi tovariši Kraljem, Pospišilom in Rajićem, ki so že aretirani, stoji Ante Pavelić s svojo teroristično organizacijo, a za Pavelićem vsi oni, ki so ga moralno in materijalno podpirali. Francoske oblasti jasno dokazujejo, da močna vez med direktnimi atentatorji in čefom Pavelićem. Ti dokazi francoske policije so neizpodbitni. Dokazano je tudi, da je Ante Pavelić s svojo teroristično organizacijo užival pri naših sosedih veliko moralno in materijalno podporo. Ako bi se nahajalo samo na Janka pustil na Madžarskem laborišče ustašev, potem bi bilo mnenje naše in evropske javnosti napačno. Taborišča so se nahajala tudi drugod! O tem pričajo dokumenti. Kar je dala velesila Ante Paveliću, ni bil azil, ki se daje političnim emigrantom! Naša sosedna sama sebojuje proti azilom in proti mednarodnem pravu ter dolži že nekaj let sem zavezniško Francijo, da podpira antifašiste. Prav zlahka uvidimo, da je bil Ante Pavelić ravno njej potreben, ker je deloval za pogibelj Jugoslavije in je bilo njegovo hrvatstvo zelo cenjeno v času, ko se je v Julijski krajini zadajal Hrvatom najbrutalnejši udarec.

Prav raditega smo prepričani, da ne stoji za marseillskem atentatom edino Madžarska, ampak še nekdo in to mnenje zadobiva dan za dnevom večjo podlago in to raditega, ker noče Italija izročiti Franciji Pavelića in

njegovega delegata Kvaternika, katera sta se naselila v Italiji prav takrat, ko so že v Franciji izvršili atentat. Posili lansirajo sovražniki Pavelićeve in Kvaternikove izjave, v katerih trdijo, da nimajo z atentati direktnih in niti indirektnih zvez. V teh izjavah se delata Pavelić in Kvaternik tako nedolžna kakor angela. Ne mislimo, da dela sosedna s Pavelićem in Kvaternikom tako obzirno in nežno radi humanitete do dveh bitij, ki bi bili usmrčeni, ampak iz previdnosti in morda tudi iz strahu, ker bi organizatorja zločinske tolpe lahko marsikaj izjavila, kar bi ji ne bilo po volji.

Zakaj izročajo druge države takoj atentatorje? Zakaj ne stori tega naša sosed? Vprašanju sledi hiter, a težak

odgovor! Morda bo pa vendar izročila zločince?

Francoske policijske oblasti, francoski juristi in francoska diplomacija — vse dela na tem. Med Francijo in Italijo se vrše konference. Italija ima posebne zahteve v Afriki, ki bi jo ojačile v Sredozemskem morju. Vprašanje je: ako zaključi Francija z Italijo uspešne konference, bo li Italija izročila Pavelića in Kvaternika? Morda bi utegnili priti pri tej proceduri do francosko-italijanskega kompromisa, a o tem vprašanju je pač škoda govoriti in niti misliti, ker smo trdno prepričani, da bo zavezniška Francija delovala pri vseh konferencah le za skupnost z Jugoslavijo.

Pravoslavna cerkev v Murski Soboti posvečena spominu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Tukajšnji odbor za zidanje pravoslavne cerkve v Murski Soboti je na svoji zadnji seji sklenil, da se nova pravoslavna cerkev posveti spominu blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Ves narod je v dneh naše najgloblje žalosti med seboj tekmoval, da čim slovesnejše proslavi spomin Njega, ki nam je bil vse, ki je vedno mislil na blagor nas vseh, ne oziraje se na vero, točno se držeč reka: „Brat je mio, koje vere bio.“

Vsi se zavedamo, da smo zgubili z Njim junaka v boju in junaka miru; sedaj po Njegovi smrti uvidevamo, da ni bil blagopokojni kralj samo pomemben za nas Jugoslovane, bil je

evropska veličina, kateremu je bil edini smoter mir in dobrobit narodov. Zgodovina bo še-le mogla pravilno in dostojno oceniti Njegovo nedosežno veličino, pravoslavna cerkev v Murski Soboti pa bi naj bil viden znak nas vseh Jugoslovanov, posebno pa Prekmurcev, da bodo naši sinovi videli, kako smo se zgledovali, kako smo spoštovali, cenili in ljubili našega velikega Kralja — Voditelja.

Obračamo se do vseh, ki imajo dobro voljo in so voljni podpreti našo težko nalogo, da nam pomagajo ali materijalno ali moralno, da dosežemo čimprej svoj cilj in se s tem vsaj deloma oddolžimo svojemu nepozabnemu Vladarju.

Odbor.

O novi vladi.

Mnogo ugibanj in komentarjev je nastalo okoli sestave nove vlade. Važno je bilo vprašanje, kaj je treba napraviti, da se v novi vladi podčrta jugoslovenska linija. Bile so razne kombinacije, ki bi zahtevale za realizacijo delj časa. V položaju, v katerem se nahajamo, je bila kriza rešena na najboljši način. V neizpremenjeno vlado so vstopili vsi ministerski predsedniki 6. januarskega režima, s čimer je najodločnejše poudarjeno, da ne bo nobenih stran potov od 6. januarja. Delo za ojačanje Jugoslovenstva mora postati še bolj inicijativno, kot je bilo

doslej. Mi bomo morali napeti vse sile, da očuvamo in utrdimo, kar je bilo doslej ustvarjenega. Vlada se bo morala s podvojeno odločnostjo lotiti reševanja nujnih gospodarskih in socialnih vprašanj. V tem oziru lahko pričakujemo od ojačene nove vlade mnogo inicijativ.

Komemoracije ob naši meji.

Od vseh strani naše severne in severovzhodne meje prihajajo poročila o sveti zaobljubi našega kmečkega naroda, ki bo izpolnjeval kraljevo oporoko in čuval svetel biser, našo Jugoslavijo. Komemoracije v Fokovih

in Prosenjakovcih nam izpričujejo, da bo narod zvesto čuval svoja rodna polja pred vsakim sovražnikom. Sklicane so bile žalne seje in manifestacije, na katerih so gg. upravitelji in občinski predsedniki pozivali narod k zaobljubi in k najgloblji počastitvi spomina velikega vladarja. Neravnost pretresljivo je dejstvo, kako so kmetje tekmovali med seboj, kdo bo najlepše izrazil čustva do pokojnega vladarja in kraljeve hiše. Siromašen kočar, ki ni imel drugega pri hiši, kakor drobno svečico, je s to izkazal poslednjo čast svojemu vladarju. Med tem, ko je šolska mladina drgetala v joku in zdihovanju, so stali gasilci kakor živa skala v največji resnosti in zavesti, da čuvajo domovino in rod, ki biva tod.

Tak je bil položaj ob naši meji v najstrašnejših dneh in najtežjih preskušnjah našega naroda, kar je najlepše spričevalo, da so naše meje žive in trdne in da bodo ostale take, dokler bo živel jugoslovenski rod na tej zemlji.

Prav ta globoka čustva našega naroda ob meji so ojačila našo zunanjo politiko. Mejaši naše države so spoznali docela kulturno Jugoslavijo, ki bo v ljubezni do svojih vladarjev in domovine igrala veliko vlogo v pomirjenju povojnih strasti in rovarjenja.

Atentati.

Zgodovina, posebno novejša, pozna le redko kako kronano glavo, na katero ne bi poskušali atentata. Atentatorji so navadno ljudje, ki ne računajo na posledice in težko odgovornost, ki jo povzročajo z drznim in naravnost živalskim dejanjem. Ne vidijo tudi velike odgovornosti, ki jo imajo vladarji do svojega naroda in domovine. Čudno je, kako uporabljajo svobodo, ki jo nudijo zakoni taki obešenjaki. Ako bi ti izmečki človeštva, ki vidijo pred seboj samo ideje, prišli do oblasti, potem bi pretvorili ves svet v nered in brezpravnost. V splošnem so si atentatorji popolnoma enaki. Kdor dela zločine iz čistega idealizma, je popolnoma enak onemu brezumnemu človeku, ki kritizira delo in ustroj, o katerem nima niti pojma.

Kmetovalci pozor! Za delo na polju • nosite gumijevu obutev • pomaga Vam pri delu, zdravju in žepu **Bata, M. Sobota.**

Novejša zgodovina omenja celo serijo atentatov za časa Napoleona. Ravno na njegovo glavo je bilo izvršenih več atentatov, ki pa so ostali brezuspešni. Napoleon je bil ob takih prilikah popolnoma ravnodušen, tudi tedaj, ko je počila bomba pred kočijo, v kateri se je vozil. Poznan nam je atentator Staps, ki se je zaklel, da bo spravil Napoleona s sveta. Ko so ga zgrabili, bi mu Napoleon oprostil, ako ne bi spoznal v njem fanatika.

Car Aleksander II. je bil prav tako podvržen vsem mogočim atentatom. Anarhist je v podzemlju Zimske palače v Petrogradu pripravil veliko količino dinamita, katerega je z dolgim stenjem užgal. Eksplozija je bila strašna, a Carja ni ubila. — Premajhen je prostor, ako bi hoteli naštet vse atentatorje. Omenjamo te samo, da pokažemo čitateljem gnusna dejanja zločincev, ki so tudi povzročili,

da se je ogrnila vsa Jugoslavija v veliko črnino in katera so ugrabila celemu svetu velikana in čuvarja svetovnega mira. Ta slučaj je edini, ki ga bo omenjala zgodovina, da je namreč bil ubit vladar v drugi državi na službenem obisku.

Javna borza dela - ekspozitura v Murški Soboti.

Pregled stanja na delovnem trgu. Iščejo delo moški: 25. polj. delavcev in hlapcev, 3 kovači, 1 klepar, 4 stroj. ključavničarji, 7 mizarjev, 4 krojači, 1 čevljar, 1 mlinar, 2 peka, 1 natakari, 7 zidarjev, 1 soboslikar, 2 tesarja, 1 knjigovodja, 4 trgov. pom., 7 težakov, 3 uradniki, skupaj 74 moških delavcev. Ženske: 1 polj. delavka, 12 služkinj, skupaj 13 ženskih delavk. Delo je na razpolago: 2 hlapcema, 2 kuharicama, 6 služkinjam.

DOMAČE VESTI

— Pomembni sklep občinske uprave v Murški Soboti. Občinska uprava je na seji dne 25. oktobra sklenila predlagati plenumu sledeče: da bi ostal tudi poznim rodovom trajen spomin za zgodovinske zasluge in na mučeniško smrt našega blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in da bi naši sinovi videli in se zgledovali na tem kako močno smo cenili, spoštovali in ljubili svojega velikega voditelja, bo Delavski dom, ki bo zgrajen v prihodnjem letu, nosila ime: Dom kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

— Za zgraditev pravoslavne, spominu blagopokojnega kralja Aleksandra posvečene cerkve v M. Soboti so nadalje darovali sledeči: G. Titan Ivan, šol. upravitelj, Kupšinci 100 Din, učiteljsko osnov. nar. šole v Andrejcih 80 Din, g. Martinović Andrija, žandarm. podpurušnik v M. Soboti 300 Din, g. Špoljanič Stanislav, pešad. podpor. v M. Soboti 300 Din, graničarji 64. pogran. čete, po g. Buloven Iliji, voj. svešteniku v Varaždinu 5.620 Din. Odbor se plemenitim darovalcem najiskrenejše zahvaljuje in prosi še ostale prijatelje in dobrotnike, da pomorejo odboru s čim izdatnejšimi prispevki, da doseže svoj cilj v čast božjo in v spomin svojemu ljubljenu, blagopokojnemu kralju. Prosimo najviljudneje vse, ki so se obvezali prispevati za zgradbo pravoslavne cerkve, da nakažejo oziroma izročijo zneske našemu blagajniku g. Abakumovu, pisarna gospoda geometra Pertota.

— Telesna poškodba. Nedok Jožefa iz Kunove je dne 24. oktobra t. l. udaril z vilami po glavi Klobas Viktor. Udarac je bil tako silen, da je poškodovanec moral iskati pomoči v tukajšnji bolnici.

— V pojasnilo! V zadnji številki Murske Krajine smo med delegati, ki so na pogrebu našega blagopokojnega kralja zastopali Krajevni odbor Rdečega križa v Murški Soboti, pomotoma izpustili ime šefa tukajšnje bano-

vinske bolnice Dr. Silvija Brandieua, kar s tem popravljamo.

— Pridna gospodinja ne miruje od zore do mraka, njenemu bistremu očesu ne uide noben prašek, kajti njen dom mora biti vedno lep in čist. Prav tako kot pridna gospodinja je Zlatorog-ovo milo: njena obilna snežno bela pena prodira pri pranju skozi vsako tkanino in očisti perilo tako natančno, da izgleda lepše kot novo. To posebno dobro lastnost Zlatorog-ovega mila poznajo naše gospodinjice prav dobro in trdijo druga za drugo: „Le Zlatorog milo da belo perilo!“ Vsaka gospodinja je srečna, ki se poslužuje Zlatorog-ovega mila! Priporočamo ga!

— Petanjci. Dne 30. oktobra je pričel obratovati banovinski brod čez Muro pri Petanjcih. Kakor je čitateljem znano, je bil ta v rokah konzorcija v Petanjcih. Nekako pred 6 tedni je prevzela banovina to prometno sredstvo v svoje roke in napravila v tem kratkem času popolnoma nov brod. Konzorcij je odstranil z Mure brod, vse lesene dele, kakor tudi one, ki so služile za dohod k brodu. Cestni odbor je zgradil popolnoma nov brod, nadomestil mostišča in pričel dne 30. oktobra zjutraj obratovati. To prometno sredstvo, ki spaja Prekmurje z Murskim poljem je silno važno in je prav velikega pomena, da je prišlo iz privatnih rok v oblastne.

— Pertoča. V četrtek, 18. oktobra, na dan pogreba Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je bila v tukajšnji farni cerkvi žalna služba božja, kateri je prisostvovala šolska mladina, učiteljsko, občinski odbor, gasilci in vsa fara. G. župnik Varga Štefan je imel po opravljeni sv. maši prav pretresljiv govor. Po končanih molitvah se je zbrala šolska mladina z učiteljsvom v šoli, kjer je bila kraljeva slika ovita v črnino. V tem, ko je mladina spremljala v duhu ljubljene kralja k večnemu počitku, so se pred občinsko hišo zbrali gasilci in farani. Tu se je vršila komemoracija. Celokupni občinski

ski odbor pa je imel žalno sejo dne 14. oktobra.

— V zavetišče v Ponikvah se sprejemajo vpokojene osebe. Sta dva razreda. Cene zelo ugodne. V prvem razredu se plača nekaj več, a je boljše hrana in posebna sobica. Bolniki in osebe, ki imajo kako nalezljivo bolezen, se ne sprejemajo. Zavetišče leži v lepem in mirnem kraju. Vsa pojasnila daje: Uprava zavetišča, Ponikve, pošta Videm-Dobrépolje.

— Nič ni tako skrito, da ne bi bilo očito. Dne 4. oktobra 1934 po noči so ličkali koruzo pri posestniku Jančar Francu pri Negovi. Ker se ta dela opravljajo navadno po večerih brezplačno, sledi končanemu ličkanju vsem delavcem kot odškodnina običajno skromna pogostitev s kruhom in pijačo, včasih pa zagode tudi harmonika ter nastane pravo veseljačenje pozno v noč. Jasno je, da se na takih večerih kaj rada zbira mladina in to tudi iz širše okolice. Tako sta prišla navedeni večer na ličkanje tudi Anton Babosek in Franc Kotnik iz sosednjega Ivanjševskega vrha. Onjunem prihodu pa je zvedela fantovska družba iz Radvencev, ki je gojila napram fantom iz Ivanjševskega vrha nad 2 leti staro sovraštvo iz svoječasnega srečanja pri ponočevanju. Da se tokrat maščujejo in obračunajo staro sovraštvo, so se podali 17-letni Repič Franc, 19-letni Kaučič Franc in 25-letni Šoštarič Jakob, vsi iz Radvencev proti posestniku Jančarju oboroženi s koli, da tamkaj pričakajo svoje tekmece iz druge vasi. Ko sta pozno v noči prišla Babosek in Kotnik od posestnika Jančarja, ju je naskočila fantovska družba iz Radvencev ter pretepla tako močno, da je dobil Babosek Anton, razven lažjih poškodb po glavi in rokah, tudi poškodbe težjega značaja, ker mu je bila zlomljena desna noga nad členkom, med tem ko je zadobil Kotnik le poškodbe lahkega značaja. Ko je fantovska družba iz Radvencev obračunala z Babosekom in Kotnikom, jih je vzela temna noč. Ko se je drugi dan zdanilo ter raznesla vest, da je bil Babosek pri nočnem pretepu težje poškodovan, so fantje iz Radvencev sklenili, da zadeve ne spravijo pred sodišče, temveč se poravnajo doma s poškodovancema. Toda nič ni skrito, da ne bi bilo očito. Poškodba Antona Babosek je bila težjega značaja, da je moral iskati pomoči pri zdravniku. Za zadevo je zvedelo slednjič tudi orožništvo ter prijavilo sodišču v Gornji Radgoni, ki je uvedlo preiskavo.

— Mrtvorojenček... Rojen živ. Dne 20. oktobra t. l. je porodila posestniška hčerka M. Kolmanič iz Pešičkega vrha pri Negovi tretjega nezakonskega otroka, ki naj bi bil po njeni navedbi „mrtvorojenček“. Ker je bil to pri Kolmaničevi že tretji slučaj, da otrok ni živel, se je v tamkajšnji okolici kaj hitro raznesla vest o sumničnem ljudu, da bi bil tudi tretji otrok „mrtvorojenček“, kakor je to pripovedovala stara mati takoj po porodu sosedu Dokl-nu. Otrok je bil prenešen v Mrtvašnico v Negovi. O

zadevi je bilo takoj obveščeno orožništvo pri Sv. Jurju ob Ščavnici ter sresko sodišče v Gornji Radgoni, ki je takoj uvedlo preiskavo. Dne 22. oktobra t. l. se je podala na lice mestna sodna komisija iz Gornje Radgone radi obdukcije, katera pa je ugotovila da se ne gre za „mrtvorojenčka“, temveč, da je bil otrok rojen živ, ker pa ni imel zvezane popkovine, je pospešila smrt delno tudi izkrvavitev. Ko se gre v predmetnem za ponavljajoč slučaj, je bila uvedena stroga preiskava, ki bo brez dvoma dognala, v koliko sta bila sum in ljudska sodba opravičena.

Kmetijska razstava

Že nekaj let se je pripravljala kmetijska razstava za soboški srez. Zaradi žalovanja za pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem se je bila razstava tudi sedaj preložila in se je otvorila šele 22. t. m. o čemur pa je bilo že poročano.

Za razstavo so prispevali, in to za nagrade kraljevska banska uprava v Ljubljani, dalje vse občine, glavne stroške pa je seveda prevzel sreski kmetijski odbor. Tudi privatniki so podprli razstavo z denarjem. G. poslanec Benko ter Kmečka posojilnica v M. Soboti sta darovala po 500 Din. G. župan Harliner je dal na razpolago deske in ostali les, tiskarna Hahn 200 Din, Občinska hranilnica je prispevala 100 Din, Prekmurska banka 100 Din in Obrtna zadruga 50 Din. Drugi denarni zavodi se prošnji niso odzvali. Sokolsko društvo je prepustilo brezplačno vse razstavne prostore.

Razstava je bila sistematično urejena po oddelkih, ki so tvorili celoto, tako da smo se morali čuditi, kako se je mogla vsa ta raznoličnost spraviti v tako lepo skladno celoto. Razstavilo se je vsega skupaj nad 200 najrazličnejše pridelke. Od posameznih občin je bila najbolj zastopana občina Strukovci, zlasti v žitih (silju).

Videli smo, da kraji, ki prednačijo v živinoreji, ne zaostajajo v poljedelstvu, ampak nasprotno, so tudi tukaj na prvem mestu.

Dve vrsti pridelkov smo v poljedelstvu predvsem občudovali, žita (silje) in fižol. Strokovna komisija (ing. Mikuž, ing. Maček, ing. Zobec in g. J. Titan) je določila predvsem hektolitrsko težo, ki je pokazala, da so žita z nekaj malo izjemami ovsa odlične kvalitete. Izkazalo se je, da so tudi tisti posestniki, ki imajo razmehoma slabo zemljo, pridelali žita prav dobre in tudi odlične kakovosti, kar jasno dokazuje, da je ne samo zemlja, ampak tudi način obdelovanja zelo važen činitelj v kmetijski proizvodnji.

Od fižolov je bil najbolj zastopan črešnjevček (koks), ki si je bil tudi že pridobil sloves in so se obiskovalci, zlasti iz drugih srezov, zelo zanimali zanj.

Razveseljivo dejstvo je kar je tudi povdaril zastopnik g. bana ing. Zidanšek, načelnik kmetijskega oddelka ban. uprave, da je naše žito od-

lične kakovosti, da si je zaradi tega pridobilo v naši banovini najboljši glas, zlasti zato, ker so se lansko leto semenska žita drugih žitnih pokrajin v vseh srezih naše banovine prav slabo obnesle, medtem, ko se je naše prekmursko žito prav dobro izkazalo. Podnebje Prekmurja namreč veliko bolj odgovarja podnebjem ostale naše banovine kakor pa podnebje drugih žitarskih pokrajin. Strokovnjaki iz drugih srezov povdarjajo, da je prekmursko žito upravi zaradi gornjih okoliščin edino primerno semensko žito za našo banovino. Potemtakem je dobilo naše prekmursko žito v naši banovini zavirljiv položaj. Treba je le, da to ugodno konjunkturo izkoristimo, da kvaliteto proizvoda ne le da ohranimo, temveč jo še izboljšamo. Pri tem je treba še posebej paziti, da si našo nevslednostjo ne pokvarimo dobrega slovesa. Oddajati moramo namreč ne samo prvovrstno seme, ki

je proizvod semenogojne postaje v Beltincih, naših tal in podnebja, temveč tudi skrbno izbrano natančno očiščeno in enotno. Le na ta način si trajno ohranimo trg in ga še razširimo v blagor naše krajine.

Glede na fiziološko smo tudi slišali mnenje merodajnih strokovnjakov, da je edino naše Prekmurje zmožno, dobavljati vagonске pošiljke enotnega tipizirane fiziološke. Brigati pa se bomo morali, da kakovost izboljšamo, za kar bodo skrbeli naši kmetijski zavodi in v to poklicani kmet. strokovnjaki. Upati smemo, da bo z resnim prizadevanjem tudi naš fiziološki dosegel oni glas, kakor so ga dosegla že naša žita in da bo predstavljal drugi temeljni, pa tudi sigurni vir dohodkov našega malega kmeta.

To so že pozitivni, velevažni rezultati naše razstave, katerih površen opazovalec, ki mu je ugajala krasno prirejena razstava, niti slutiti ni mogel. (Dalje sledi.)

RAZGLEDE PO SVETU

Balkanska zveza deluje. Balkanska zveza je ena izmed velikih mirovnih del našega blagopokojnega Viteškega kralja Ujedinitelja. Ravno te dni vidimo, kako so se naši sovražniki motili, ko so mislili, da bodo z amorom našega velikega kralja uničili tudi njegova dela. — Predstavniki vseh zveznih držav, ki štejejo skupno 10 milijonov prebivalcev in katerih se segajo od Karpatov pa do arabskega višavja v Aziji, so se v pretekli sesti v glavnem mestu nove Turčije, v Ankari. Namen sestanka ministrov ni tokrat toliko političen, kakor pa gospodarski. — Že dan po pogrebu Velikega kralja se je v Beogradu sestal skupni svet balkanskih držav, da pokaže vsemu svetu, kako močna je že ta trdnjava miru na južnem ozemlju Evrope. Pokazalo se je, da je dragocena kri blagopokojnega vladarja, ki je za vedno združila jugoslovanski narod, v izredni meri utrdila tudi skupnost balkanskih narodov. — Medanji sestanek v Ankari je posvečen predvsem gospodarskim vprašanjem, kajti balkanske države so prišle do prepričanja, da mora gospodarsko sodelovanje privedi njihove narode do blagostanja.

Grozodejstva španske revolucije. Škode, ki jih je povzročila španska revolucija v Španiji, dosegajo milijarde dinarjev. Samo poškodbe pri železniških progah presegajo 100 milijonov dinarjev. V srditih borbah med republikani in vojaštvom je po nekaterih poročilih padlo do 10.000 ljudi. Svoje bojujočih se strank je prišlo do skrajnosti. Španski minister za vojsko, ki si te dni ogleduje porušena mesta, pripoveduje, da so uporniki nekemu redovniku odsekali najprej uho, nato ga pri živem telesu segali. Na drugem mestu so uporniki izžgali 150 trupel pobitih policistov, ki jih niso mogli pokopati.

Nemčijo pretresa še vedno nepotrebna verska borba, ki jo je izvalil jezuit priverženec škof Ludvik Müller. Ona se lahko polasti teles, a ne duš.

V Franciji se je te dni vršil kongres ene najmočnejših francoskih strank, ki ji na čelu stoji znan minister Herriot. Z veliko večino so se izjavili proti vsakemu poskusu, najsibo z leve ali z desne. [Po tem takem vse kaže, da bo še dolgo ostala pri vodstvu države Doumergovna vlada reda in miru.

V Italiji so preteklo nedeljo slavili vstop v trinajsto leto krvavega fašističnega režima. Veliko vprašanje je, kaka usoda ga čaka v tem 13. letu.

Bratska Čehoslovaška je v nedeljo v znak žalovanja radi smrti našega vladarja v dostojanstveni tišini obhajala 16 letnico državne samostojnosti.

Na Angleškem vlada veliko navdušenje radi zmage, ki so jo dosegli njihovi avijatiki pri hitrostni tekmi iz Londona v Avstralijo. Prožna razdalja je znašala celih 20.000 km, to je pol ravnika ali najdaljšega kroga okoli sveta. To ogromno pot so angleški avijatiki napravili v manj kot 3 dneh. **Združene države severne Amerike** že več tednov razburja morilec Lindbergovnega sinčka. Kakor znano so pred nekaj leti neznanči uropali malega sinčka slavnega zrakoplovca Lindberga ter zahtevali nato veliko odkupnino. Odkupnino so sicer prejeli, a sinčka niso vrnili. Šele po dolgem iskanju je bilo odkrito njegovo trupelce. Vsi so mislili, da ne bo mogoče nikdar več najti zverinskih zločincev. Neutrudnemu delu ameriških detektivov se je končno posrečilo najti moža, ki ga zločin silno obremenjuje in bo kaj težko ušel smrti na električnem stolu. Ta mož je neki Nemec iz Saksonske po imenu Hauptmann.

S stratosfernim balonom je pretekli teden poskusil svojo srečo brat znanega stratosfernega letalca Picarda. Pri poletu je pa imel smolo, da mu je balon eksplodiral, nakar je začel precej naglo padati proti zemlji. K sreči je padel na drevesne krošnje, ki so močno omilile udarec, da se letalcu ni ničesar zgodilo. S seboj je imel tudi svojo ženo. Nekateri pripri-

sujejo vso smolo, ki je doletela letalca, spremstvu žene.

95letni milijarder se preselil. 95letni milijarder Rockefeller, gospodar petroleja, je že občutil mraz in se, kakor navadno vsako leto preselil v prezimovališče v Ormond Beach v Kaliforniji. Pri njegovi preselitvi ga je posetilo več novinarjev.

20 otrok ene družine. V mestu Čikagu v Ameriki živi neka družina, kateri se je pred par dnevi rodil 20. otrok. Velika družina ima hišo s 14 sobami, katero si je sama zgradila.

Čehoslovaška v gospodarskih stikih z Jugoslavijo. Te dni prispe v Ljubljano ing. Paleček, tajnik Češko-jugoslovanske trgovske zbornice. To potovanje po naši državi bo študijskega pomena. Obiskal bo naše gospodarske organizacije. Razlagamo si to potovanje z možnostjo povečanja trgovine, zlasti pa našega izvoza v Čehoslovaško republiko.

Za izboljšanje trgovskih stikov z Nemčijo.

Po trgovski pogodbi med Nemčijo in Jugoslavijo sta obe državi obvezani, da sestavita posebno odbora, katerih naloga je ta, da morata najti možnosti za povečanje trgovine med obema državama. Ta odbora pa bi morala tudi odpraviti vse ovire za zunanjo trgovino med Nemčijo in Jugoslavijo. Končno je naloga teh odborov, da gledata na to, da se v Jugoslaviji proizvaja takšno blago, kakor ga zahtevajo v Nemčiji. Sedaj sta obe državi imenovali taka odbora. Na čelu nemškega odbora je ravnatelj nemškega gospodarskega ministrstva v. Sarrow, jugoslovanskemu pa načeljuje Milivoj Pilja, načelnik v trgovinskem ministertvu.

Drobni spomini na kralja med narodom.

Zadnje nedeljsko „Jutro“ podaja nekaj prav prisrčnih dogodbic iz življenja našega Viteškega kralja Ujedinitelja, ki nazorno kažejo, kako je veliki pokojnik spoštoval in ljubil kmetijski stan.

Najožje vezi so se ustvarile med blagopokojnim kraljem in Slovenci, predvsem pa s kmetiskim ljudstvom, ko si je po svoji poroki izbral naš divni Bled za svoje stalno letno bivališče. Še preden je vstopil blagopokojni kralj v grad Suvobor, ga je prijetno iznenadil star slovenski običaj; zakaj domačini so napravili svojemu ljubljenu vladarju „šrango.“ Dva kmeta sta namreč držala preko ceste vrh, spleteno iz cvetic, dva druga pa sta natočila kraljevskemu paru vina. Kralj je vidno iznenaden in veselo presenečen trčil in napil: „Pozdravljam slovenske kmetovalce, ki jih iskreno ljubim. Vesel sem prišel po poroki najprej med nje!“ Kralj se je nato, sledeč stari slovenski navadi, tudi „odkupil.“

Kadarkoli je blagopokojni kralj pozneje bival med Slovenci se je vedno domače kretal med njimi, pazno in budno opazoval narodovo življenje in mišljenje ter pogosto delal izlete po naših krajih.

Nekoč je kralj Aleksander obiskal zdravilišče na Golniku. Pomotoma je ob tej priliki zavezil avtomobil na napačno cesto ter se na lepem znašel pred neko kmečko hišo. Stari gospodar je imel baš nekaj opravila

na dvorišču, ko je vstopil kralj in ga vprašal, ali ima kaj jesti. Kralju so prinesli surovega masla, mleka in klobas. Kralj je vsekakor mislil, da je v gostilni. Ker pa kmet, ki kajpak ni poznal Nj. Veličanstva, ni hotel vzeti plačila za prigrizek, ga je kralj povabil v avtomobil. Pri prvi gostilni v dolini je kmet opozoril odličnega gosta, kje je dobro vino ter naročil liter vina. Kmet je hotel na vsak način sam plačati, češ da voznik, ki ga zastoj vozi, ne sme imeti poleg tega še stroškov. Kralj pa je račun sam poravnal, a kmetu naskrivaj potisnil v žep tisočak in listek z imenom „Aleksander.“ Ko se je kmet vrnil domov, je ves navdušen pripovedoval o prijaznem in odličnem tujcu. Ko pa je slučajno segel v žep in izvlekel bankovec s kraljevim listkom, mu je stvar postala jasna. Družina je kajpada morala še dolgo časa pripovedovati vsakomur o tem.

TON-KINO

Lastnik G. DITTRICH

V MURSKI SOBOTO

Velika muzikalna komedija

DANES PO NOČI ALI NIKDAR

Režija: Kurt Gerron.

V gl. vlogi: HANS ALBERS.

Glazba: Kaper-Mann-Weiss.

Predstave se vršijo:

V NEDELJO, dne 4. novem. ob 1/2 4
uri popoldne in zvečer ob 1/2 9 uri.

SOKOL

Vsem bratskim Sokolskim župam, društvom in četam!

V teh težkih dneh neizmerne toge in žalosti, ki jo prenaša ves jugoslovanski narod z veličastno moralno močjo Majke Jugovičev, prevzemata naša sokolska srca in vse naše sokolsko bistvo dva velika in močna občutka: brezmejna bolest za izgubljenim Voditeljem naroda, Kraljem-Herojem in Kraljem-Mučenikom, a enako brezmejna ljubezen, zvestoba in vdanost do nove zvezde vodnice našega naroda in naše domovine: do našega vzvišenega Mladega Kralja Petra Drugega Karadjordjevića.

Velika dela zahtevajo tudi velike žrtve. Za veliko dela Osvobođenja in Ujedinjenja, za veliko in močno Jugoslavijo, je bila poleg ogromnih žrtv, ki jih je doprinesel jugoslovanski narod, potrebna tudi še največja žrtev: morala je teči sveta Kraljeva kri. Viteški Kralj, ki je preživel vse strahote vojne in ki se je povrnil kot Zmagovalec in Ujedinitelj, je padel — zadet od zločinske roke — pri izvrševanju zgodovinske dolžnosti Voditelja naroda kot Kralj Mironosec in Mirotvorec, želeč osigurati mir in srečno bodočnost tako svojemu narodu kot vsemu človeštvu. Neumorno, neustrašno in do samoodrekanja požrtvovalno vršeč svojo vzvišeno Kraljevsko poslanstvo, je vsem nam pa tudi vsemu svetu dal za večne čase nenadkriljiv primer dolžnosti, žrtve in ljubezni do Naroda in Države. Popolnoma si svesti veličine Njegove tragične herojske ose-

nosti, občutimo tudi veličino izgube, ki nas je zadela, in zato je naša žalost neizmerna in naša bolest nepreboljiva.

S temi občutki bomo pričakali letos tudi naš veliki sokolski in narodni praznik, Prvi december, ki mora biti ves v znaku globokega spoštovanja in hvaležnosti senci Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja ter brezmejne ljubezni, zvestobe in vdanosti našemu dosedanemu starešini, sedanjemu Mlademu Kralju Petru II. Karadjordjeviću.

Da bi se Sokolstvo čim dostojneje pripravilo za ta svečani dan, Izvršni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije odreja:

1) da naj se na dan Prvega decembra t. l. vrše po vseh sokolskih edinicah — društvih in četah — samo svečane seje in to po navodilih, ki bodo v ta namen posebej izdana;

2) da naj se ob tej priliki izvrši svečana zaprisega vseh sokolskih pripadnikov Njegovemu Veličanstvu Kralju Petru II. in to na način in po obrazcu, ki bo pravočasno objavljen;

3) da se tega dne izvede široko zasnovana socialna akcija v korist „Socialnega fonda Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja“, ki je osnovan pri Savezu in pri poedinih župah in to po navodilih, ki bodo predpisana s posebno okrožnico;

4) da naj se na čelo vsakega službenega in zasebnega sokolskega pisma uvrste Kraljeve besede: „Čuvajte Jugoslavijo!“ in da naj se v času narodne žalosti konča vsako sokolsko pismo z besedami: „Slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju!“;

5) da naj vse edince pravočasno izvrše vse priprave za čim veličastnejšo prvodecembrsko manifestacijo, ki naj v vsakem pogledu odgovarja važnosti in pomenu tega dne in naše sokolske organizacije.

Slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju!
Naj živi naš dični Kralj Peter II. Karadjordjević!

Zdravo!
V Beogradu, dne 22. oktobra 1934.
IZVRŠNI ODBOR SAVEZA SKJ.

Sokolsko društvo M. Sobota,

župa Maribor.

„ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!“

Vsem sestram in bratom!

V smislu člena 9 društvenih pravil in po odredbi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije pozivamo vse članstvo in naraščaj, da nosi vedno sokolski znak.

V dobi Narodne žalosti mora biti znak ovit v črno kopreno!

Opozorjamo pri tem na predpise o nošnji Sokolskega znaka, ki jih prejme vsak obenem z legitimacijo.

Brez redne članske, odnosno naraščajske legitimacije, ni dovoljeno nositi sokolskega znaka.

Znaki in legitimacije se dobijo pri br. tajniku proti predložitvi fotografije in povračilu nabavnih stroškov.

„Slava Viteškemu Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju!“

Zdravo!

Žalna manifestacija mursko-sobočkih sportnikov, zaprisega in prijateljska tekma.

SH. Mura : SH. Panonija 11 : 1 (2 : 1).

V turobnih dneh našega jesenskega časa je zopet zaigrala sobočka mestna godba, da spremlja sportnike obeh klubov, Mure in Panonije k svečani zaprisegi na sportno igrišče, kakor je odredil upravni odbor JNS v Beogradu.

V nedeljo popoldne pred 2. uro, so se zbrali sportniki Mure pred klubovim lokalom in se postrojili v vrste tako, da je bila pred njimi mestna godba. Za mestno godbo in na pol droga razvito državno zastavo, je korakal celokupni odbor Mure, njim so sledila štiri moštva. V povorki sta stopala gg. Arvay in Lipič kot reprezentanta kluba. Na koncu Aleksandrove ceste pri Čorovi hiši je stopila v povorko Panonija s svojimi člani, na čelu ji predsednik g. Koder Anton.

Igrišče samo je dajalo izredno otožen izraz. Jesenska megla je tlačila občinstvo, ki je v prav lepem številu posetila žalno manifestacijo. Pri vходу na sredi je bil žalni oder. Za sportniki so stali civilni in vojaški zastopniki. Ko je odigrala mestna godba žalostinko, je stopil na oder g. Peterka, katerega je določil Savez za govornika pri žalni manifestaciji. Ta je v izbranih besedah obrazložil članstvu tužno usodo, ki je zadela našo domovino s tem, da je odtrgala od nas, sredi najplodovitejšega dela, Ustvaritelja celokupnega sporta, ki ni bil samo formalni pokrovitelj naših najvišjih sportnih organizacij za zunanjo okrasitev sportnih prireditev, pač pa bleščeči vzor, ki je kazal pot v bodočnost in v katerem so videli sportniki utelešeno plemenitost, vztrajnost, požrtvovalnost in največjo domovinsko ljubezen. V nadalnjem izvajanju je omenil govornik tudi delo Nj. Veličanstva, ki je ustvaril ministrstvo za telesno vzgojo, ki dondaj vsem panogam tako lep razvoj.

V svesti si velikega dela, ki ga je izvršil blagopokojni kralj, so zaklicali sportniki: Slava! ter mlademu našem kralju: Naj živi kralj Peter II. Mestna godba je zaigrala državno himno. Po prisegi je bila prijateljska tekma med Muro in Panonijo, a dohodek za fond Nj. Veličanstva Aleksandra I. Ko so bili igralci v najhitrejšem tempu, je zapiskala piščalka in pozvala vse prisotne k enominutnemu molku.

Kdor pogleda rezultat, dobi takoj približno sliko, kako je morala izgledati ta tekma. Akoravno je nastopila Panonija z najboljšim moštvom, ki ga je zbrala po bližnji in dalnji okolici (niti eden ni bil iz Sobote) je vendar doživela običajni poraz. Mura pa, ki je igrala z tremi rezervami (Schrimpf, Paurič, Debelak II.) je bila vseeno v taki premoči, da je igra-

la stalno na nasprotnikovi polovici. Podroben opis tekme je sigurno odveč. Tekmo je sodil g. Turk, z malimi izjemami dobro.

Če seštejemo gole vseh sedmih tekem med Muro in Panonijo v letošnji sezoni, dobimo razmerje 3 : 59.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Seja centralnega predstavništva zveze trgovskih združenj Jugoslavije.

Dne 8. in 9. septembra t. l. se je vršila v Zagrebu druga redna seja Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije. Na tej seji, na kateri je centralno predstavništvo z obžalovanjem ugotovilo, da merodajni faktorji niso naklonili potrebne pažnje zahtevam vseh Zvez združenj kraljevine Jugoslavije, izraženih v resoluciji skopljanskega kongresa, se je sklenilo:

1. Jugoslovanski trgovci so proti vsaki zaščiti, bilo katerega koli stanu in zahtevajo, da se vse izredne mere čim prej uklenejo. Do končne likvidacije obstoječih zaščitnih mer, pa zahteva trgovstvo sledeče:

2. a) da se izvzamejo vsi blagovni dolgov iz zaščite kmeta;

b) da se vpostavi svobodno in neomejeno proračunanje dolgov in terjatev denarnih zavodov,

c) da se izvede temeljita reforma zakona o prisilni poravnavi izven tečaja, da se odstranijo razni posredniki, znižajo in maksimirajo stroški in poenostavi postopek, a vse to ob obveznem sodelovanju obveznih združenj.

V kolikor bi merodajni činitelji ne ugodili tem zahtevam, zahteva centralno predstavništvo v imenu trgovskih gospodarjev cele države, da se s posebno uredbo, izven zakona o prisilni poravnavi, izven stečaja zaščiti tudi trgovski stan. Te uredbe bi se mogli poslužiti aktivni, ali nelikvidni dolžniki, ki so zašli v plačilne težave radi zaščite kmeta in denarnih zavodov, ta uredba bo morala biti v skladu tako po pogojih in po rokih z uredbo o zaščiti kmeta in denarnih zavodov.

Po dosedaj zbranih podatkih in doslej v nekaterih krajih že izvršenih predpisih pridobnine za letošnje leto, predlogi predpisa presegajo znosljivost, že itak povsem izčrpane plačilne sposobnosti trgovca.

Radi tega je nujno potrebno izdati najstrožje odredbe davčnim oblastim, da pri predpisu pridobnine računajo s plačilno možnostjo davčnih obvezancev, ker vodi sedanji način do obupa in upora in bo mogel izzvati nepremišljene postopke in dovesti do nezaželenih posledic.

3. Centralno predstavništvo zahteva:

da se nujno izvrši sprememba zakona o neposrednih davkih, skatero naj bi se izvedlo kontingentiranje pridobnine pri finančnih direkcijah;

da se predpisuje družbeni davek pred davčnim odborom po istem na-

čelu kot pridobnina poedinih podjetnikov na sedežu svojega obratovanja, a ne, kakor sedaj po bilanci;

da se industrijske prodajalne in podružnice obdavčujejo po istem načelu kot drugi gospodarji v kraju obratovanja, a ne po bilanci svojih central.

Ugotovilo se je, da družbe, vezane na javno polaganje računov niso sorazmerno obremenjene napram podjetjem-poedincem, kar pomenja veliko krivico. Zato so zgornje izpremembe neobhodno potrebne in to radi davčnih pravice in radi državnega fiskusa.

4. Centralno predstavništvo zahteva, da se v najkrajšem času izvede svobodna volitev zborničnih svetov po enotnem volilnem redu za vso državo.

5. Centralno predstavništvo zahteva, da se za dobo enega leta ustavi izdajanje dovolil in pooblastil za trgovske obrate.

6. Končno zahteva Centralno predstavništvo, da se pod nobenim pogojem in v nobeni obliki ne dovoljuje odpiranje velikih blagovnih hiš (Warenhäuser), ker one upropaščajo osebnost, za splošno narodno gospodarstvo potrebno gospodarsko enoto.

Te sklepe Centralnega predstavništva so podpisali zastopniki Zvez trgovskih združenj v Beogradu, Ljubljani, Novem Sadu, Zagrebu, Sarajevu, Skopju, Osijeku in Splitu. Iz gornjega sledi, da se je po organizirani št. trgovstva v državi, vendar pričelo gibanje za večje uvaževanje trgovski teženj in zahtev.

Ocena dohodkov za odmero pridobnine izpod minimalne davčne osnove.

Z zakonom z dne 18. februarja 1934, je osnova za odmero pridobnine minimalizirana. Znašati ne smemo manj nego znaša v zakonu določena mnogokratnik najemnine za stanovanje in odstotni pribitek najemnine za lokal.

Z ozirom na to zakonito določbo je ministrstvo financ z odlokom z dne 17. avgusta 1934, br. 1196/III. uredilo poslovanje davčnih odborov tako, da davčni odbori v slučajih, v katerih ne priznajo višje osnove od minimalne, v obče ne smejo spuščati v oceno vprašanje, koliko so znašali dejanski dohodki. Njihovo poslovanje v tem primeru je omejeno samo na odločbo, da dohodek davkoplačevalca ne presegata minimalne davčne osnove. Dejanske dohodke smejo ugotoviti, oceniti le takrat, kadar priznajo dohodek preko minimalne osnove.

O vprašanjih, koliko znašajo dejanski dohodki v primerih, v katerih davčni odbor ne bo šel preko minimalne osnove, bo davčni odbor upravičen razpravljati in odločati še na podlagi pritožbe davčnega zavezance, ki bo zahteval obdavčenje po pod minimalne davčne osnove.

Ruharica, izučena šivilja, išče službo, zna slovensko in nemško. Podrobno se izve v Prekmurški tiskarni.

Rovencijski gulaš se sprejme na rof Polanci, Kraj